

Win-winsituatie voor de sportvereniging en de Haagse ALO

Wat doet de Halo om studenten toe te rusten en tegelijkertijd ook de sport als derde opvoedingsmilieu te stimuleren?

Het vak lichamelijke opvoeding (bewegingsonderwijs) heeft tot doel dat leerlingen beter leren bewegen vanuit een pedagogisch perspectief. Ze worden meer(voudig) bekwaam en enthousiast om nu en later deel te nemen aan de beweeg- en sportcultuur (Bax, Brouwer, Klaassen, van der Palen, Roelofsen, Vervoorn, Weeldenburg, de Wit, 2016). In Den Haag lopen de studenten stage bij de sportvereniging om daar dit pedagogische perspectief ook mee te nemen.

TEKST ANNE LUDERUS EN FRANK JACOBS

De in opleiding zijnde studenten aan de Haagse ALO zijn op weg zich te ontwikkelen als professional waarbij het stimuleren en adviseren van kinderen tot deelname aan de bewegingscultuur centraal staat. Het is belangrijk dat wanneer het bewegingsonderwijs dit stimuleren en adviseren doet, de kinderen ook in een pedagogische sport- en beweegcultuur terecht komen. Een sport- en beweegcultuur die getypeerd kan worden als 'pedagogisch' waarbij het de kinderen ontvangt en ondersteunt in hun blijvende meervoudige deelnamebekwaamheid. Het gericht zijn van de professie bewegingsonderwijs op onder andere *de sport* (als veld binnen de beweeg- en sportcultuur) geeft direct een sterke binding met *dit derde opvoedingsmilieu*.

Verantwoordelijkheid binnen het vak bewegingsonderwijs

De leraar is verantwoordelijk voor de inhoud van zijn onderwijs (vakinhoudelijk bekwaam) en de manier waarop hij deze inhoud leerbaar maakt voor zijn leerlingen (vakdidactisch bekwaam). Daarbij is hij verantwoordelijk voor het creëren van een veilig, ondersteunend en stimulerend leerklimaat (pedagogisch bekwaam). De leraar bewegingsonderwijs deelt deze verantwoordelijkheid met collega's, ouders en anderen. De leraar bewegingsonderwijs heeft een maatschappelijke opdracht en speelt een belangrijke rol in de vorming van leerlingen tot zelfstandige en verantwoordelijke mensen die hun weg kunnen vinden in de maatschappij.

Als de docent bewegingsonderwijs leerlingen stimuleert om deel te nemen aan de bewegingscultuur mag er verondersteld worden dat die bewegingscultuur getypeerd kan worden als een veilige en goede beweegcontext. De taakstelling van de leraar bewegingsonderwijs is daarmee breed. Binnen en buiten de school (binnen bijvoorbeeld verenigingen) dient hij de samenwerking en verbinding aan te gaan met collega's/professionals rond vakoverstijgende thema's zoals persoonlijke vorming, socialisatie, sport- en bewegingsstimulering en gezondheid (Bax, Brouwer, Klaassen, van der Palen, Roelofsen, Vervoorn, Weeldenburg, de Wit, 2016).

Om deze verantwoordelijkheid in de toekomst te kunnen dragen wordt in de ALO-opleidingen gewerkt aan deze bekwaamheden. In twee studieonderdelen heeft de Haagse ALO-student tijdens zijn opleiding heel direct te maken met het veld van de sport- en beweegcultuur namelijk de verenigingsstage en in de keuzemodule 'Trainersbegeleiding'.

De verenigingsstage

In het eerste jaar van de opleiding aan de Halo lopen de studenten een verenigingsstage (naast de onderwijsstages). De verenigingsstage vindt plaats gedurende het gehele sportseizoen – dus ongeveer gedurende 30 weken – met een minimum van twee trainingen per week. Vanuit opleidingsperspectief is deze context - de sport - gekozen in het eerste jaar, omdat de studenten zo, in vaak een voor hen al bekende context (hun eigen sport) de eerste beginselen van het lesgeven

Foto Anita Riemersma

▲
Onder het toezicht
oog van de trainer

kunnen ervaren. Zij voelen zich vaak op hun gemak in deze voor hen vertrouwde omgeving, ze kennen vaak al veel andere leden van de club en daarom is het een goede context om te starten met het proces van het leren lesgeven.

De Halo verwacht dat de student de aangeboden onderwijsinhoud van de opleiding terug laat komen tijdens deze verenigingsstage. De nadruk ligt hierbij op de interpersoonlijke, - professionele- en pedagogische competenties, waarna vervolgens specifiek aan de organisatorische en vakinhoudelijke competenties wordt gewerkt. Tevens moet er ruimte zijn voor de competentie samenwerken met collega's. Heel concreet verwacht de opleiding van de studenten dat ze in de vereniging:

- Veilige bewegingssituaties leren organiseren en kinderen op een verantwoorde manier begeleiden in hun leerproces bij de uitvoering.
- Communiceren met de verschillende betrokkenen bij het organiseren en aanbieden van het beweegaanbod.

(Studiehandleiding verenigingsstage, 2019-2020)

De student kan dus werken aan zijn competenties in deze verenigingsstage. De sportvereniging heeft er een kracht bij met deze student die op een goed voorbereide wijze bewegingssituaties arrangeert die gehoor geven aan ook de pedagogische competentie. Met deze student in de vereniging wordt er niet alleen gewerkt aan de eigen competenties van

de student maar draagt de student ook bij aan de pedagogisch verantwoorde beweegcontext waar de kinderen aan deelnemen. Hier dus voor beide een 'winsituatie'.

Keuzemodule 'Trainersbegeleiding'

In het curriculum van de Haagse ALO is ruimte voor de student om enkele keuzevakken te kiezen. Een keuzevak kent drie credits (ECTS) wat neerkomt op 84 uur studiebelasting. In de opleiding kunnen in het tweede jaar twee keuzevakken gekozen en gevolgd worden en in het derde jaar ook twee keuzevakken. Een van deze keuzevakken is 'Trainersbegeleiding'. In deze keuzemodule leren de studenten jeugdige, toekomstige sporttrainers op de verschillende sportclubs in en rond Den Haag te begeleiden naar trainerschap. De module is erop gericht het sportplezier in de regio Den Haag te vergroten door de jeugdige trainers met kennis en vaardigheden te helpen in hun trainersontwikkeling. De studenten werken samen met hun contactpersonen in de verenigingen aan een structureel, sportief, veilig en stimulerend sportklimaat. Ze gaan aan de slag als trainersbegeleider en begeleiden en stimuleren een onervaren, jeugdige trainer op het gebied van zijn/haar pedagogische vaardigheden. Voor de sport(vereniging) is deze inzet relevant: de student draagt zo bij aan een langdurige sportparticipatie van de sporters door jeugdtrainer(s) te ondersteunen en te begeleiden ten aanzien van voornamelijk de pedagogisch te ontwikkelen competenties. Dit zorgt voor meer sportplezier voor zowel de jeugdige trainer als bij de sporters. De studenten kunnen door middel van deze keuzemodule trainers/coaches én daarmee de vereniging op een hoger pedagogisch plan tillen. Ook in dit samenwerkingsverband van de HALO en de sport is er sprake van een win-win situatie.

Voor de toekomst

Verder kijkend naar de toekomst: het zou een vervolgstap kunnen zijn om na het keuzevak bijvoorbeeld een keuzestage (als minor) in het vierde en laatste jaar invulling te gaan geven met een vervolg van het coach-de-coachtraject (coachen en begeleiden van jong op te leiden trainers/coaches). Dit ontwikkelproces moet nog geëxploreerd worden en besproken worden binnen de opleiding voordat het een mogelijkheid voor studenten kan worden. De gedachten gaan in de richting van een verblijf bij een vereniging voor langere tijd om het pedagogisch niveau van jeugdige trainers te stimuleren en structureel te initiëren en monitoren. Dit uiteraard onder mede verantwoording en aansturing van professionals uit de praktijk van de vereniging en professionals op de Haagse ALO. Dit is toekomstmuziek. Het zou de win-winsituatie van de sport en de Haagse ALO verder kunnen uitbouwen.

Contact

f.m.jacobs@hhs.nl

Kernwoorden

pedagogisch
sportklimaat. Sport derde
opvoedingsmilieu